

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.12.19.
COM(2022) 732 final

2022/0426 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, valamint az
áldozatok védelméről szóló 2011/36/EU irányelv módosításáról**

{SEC(2022) 445 final} - {SWD(2022) 425 final} - {SWD(2022) 426 final} -
{SWD(2022) 427 final} - {SWD(2022) 428 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Ez a javaslat intézkedéseket határoz meg az emberkereskedelem megelőzésének és az ellene folytatott küzdelemnek, valamint az áldozatok védelmének hatékonyabbá tétele céljából az Unióban hatályos jogi kereten belül, nevezetesen a 2011/36/EU irányelv¹ (a továbbiakban: az emberkereskedelem elleni irányelv) keretében. Az emberkereskedelem elleni irányelv átfogó uniós keretet biztosít az emberkereskedelem megelőzéséhez és az ellene folytatott küzdelemhez azáltal, hogy minimumszabályokat állapít meg az emberkereskedelem területén a bűncselekményi tényállások és a szankciók meghatározására vonatkozóan, valamint olyan rendelkezéseket vezet be, amelyek javítják a bűncselekmény megelőzését és az áldozatok védelmét, a nemi dimenzió figyelembevételével². Az irányelv közös uniós szabályokat állapít meg a következőkre vonatkozóan: i. az emberkereskedelem bűncselekménnyé nyilvánítása, az emberkereskedelem ügyében folytatott nyomozás és annak büntetőeljárás alá vonása, beleértve a bűncselekmények, büntetések és szankciók meghatározását; ii. az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott segítség és támogatás; és iii. az emberkereskedelem megelőzése³.

Az emberkereskedelem elleni irányelv 2011. áprilisi elfogadása mérföldkövet jelentett az emberkereskedelem megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre, valamint az áldozatok védelmére irányuló uniós erőfeszítések fokozása szempontjából. Az irányelv elfogadása kulcsfontosságú lépés volt a vonatkozó szabályok tagállamok közötti harmonizációja felé. 2011 óta azonban több új kihívás is megjelent, és egyes már meglévő kihívások jelentősebbé váltak. Az irányelv ezen célzott felülvizsgálata ezekre ad választ.

A Bizottság továbbra is prioritásként kezeli az irányelv helyes és teljes átültetését, valamint maradéktalan végrehajtását. Az átültetésről szóló jelentés⁴ elfogadását követően a Bizottság folytatta az együttműködést a tagállamokkal, és kötelezettséget vállalt arra, hogy a Szerződések által ráruházott hatáskörökkel élve biztosítja az irányelv rendelkezéseinek teljes körű átültetését és végrehajtását. A Bizottság multidiszciplináris és átfogó megközelítést alkalmazva elfogadta az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiát (2021–2025)⁵, amely részletes intézkedéseket határoz meg a 2011/36/EU irányelv vonatkozó rendelkezései végrehajtásának javítására. A stratégia határozott szakpolitikai válaszlépést jelent az emberkereskedelem elleni küzdelem területén, a megelőzéstől kezdve az áldozatok védelmén át az emberkereskedők büntetőeljárás alá vonásáig és elítéléséig.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról ([HL L 101.](#), 2011.4.15., 1. o.).

² Európai Bizottság, Combined Evaluation Roadmap/Inception Impact Assessment (Kombinált értékelési ütemterv/bevezető hatásvizsgálat). Hiv. sz.: Ares(2021)4984017 – 2021. augusztus 5. Elérhető a következő internetcímen: [hivatkozás](#).

³ Felmérés: 38. kérdés: 2 illetékes nemzeti hatóság (FR, LU), 2 nemzeti előadó (EL, RO), 2 bűnüldöző hatóság (EL, IE), 4 másik (BG, 2 ES, MT), 2 civil társadalmi szervezet (BE, MT).

⁴ Európai Bizottság – Jelentés az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, valamint az áldozatok védelméről szóló 2011/36/EU irányelvnek való megfeleléshez a 23. cikk (1) bekezdése értelmében szükséges intézkedések tagállamok általi meghozatala mértékének értékeléséről, [COM\(2016\) 722 final](#).

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiáról 2021–2025, [COM\(2021\) 171 final](#), 2021.4.14.

A kizsákmányolás formái 2011 óta változtak. Az emberkereskedelem fő célja hosszú idők óta a szexuális kizsákmányolás és a munkaerő-kizsákmányolás. A szexuális kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem töretlenül a kizsákmányolás legelterjedtebb formája az EU-ban, amely az áldozatok több mint felét teszi ki, és elsősorban nőket és lányokat érint⁶. A munkaerő-kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem az emberkereskedelem második leggyakoribb formája az EU-ban – az áldozatok száma az elmúlt öt évben gyorsan nőtt és csaknem megkétszereződött⁷. Az egyéb célú emberkereskedelem azonban idővel nagyobb teret nyert, ideértve az emberkereskedelem elleni irányelvben már szereplő kizsákmányolási formákat (koldulás, bűncselekmény elkövetése céljából történő kizsákmányolás és szervek eltávolítása), és az irányelvben kifejezetten nem említett formákat (beleértve a kényszerházasságot és az illegális örökbefogadást) is. Az egyéb kizsákmányolási célok aránya az összes áldozat több mint 10 %-át érinti. E javaslat célja, hogy az irányelvben kifejezetten említett kizsákmányolási formák nem kimerítő listáját kiterjessze a kényszerházasságra és az illegális örökbefogadásra is annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti jogrendszerek az emberkereskedelem egyre több célját fedjék le.

A – gyakran szervezett bűnözés keretében működő – emberkereskedők elkövetési módjai is fejlődtek, és ezáltal az emberkereskedelem veszélye megnőtt. A technológiai fejlődés lehetővé teszi az emberkereskedők számára, hogy távolról toborozzák, reklámozzák és zsákmányolják ki az áldozatokat, valamint hogy online széles körben megosszák a kizsákmányolást ábrázoló anyagokat. Ugyanezek a technológiai eszközök megnehezítik a bűncselekmény felderítését, az elkövetők azonosítását, valamint a bűncselekmények elkövetéséhez felhasznált pénz és a bűncselekményből származó nyereség nyomon követését. E javaslat célja, hogy választ adjon az emberkereskedelem fokozódó digitalizációja által jelentett kihívásokra, és erőteljesebbé tegye a technológia segítségével elkövetett bűncselekményekkel szembeni büntetőjogi fellépést. Különösen az elmúlt években az érdekelt felek – köztük az uniós ügynökségek, a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok, a nemzetközi és civil társadalmi szervezetek – hangsúlyozták, hogy aggasztó az információs és kommunikációs technológiák segítségével elkövetett vagy elősegített, emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények növekvő száma.

A jogi személyekre vonatkozó, jelenleg hatályban lévő opcionális szankciórendszer, valamint az, hogy a tagállamokban milyen mértékben ültették át és alkalmazzák azt, nem felel meg kellőképpen az emberkereskedelem elleni irányelv céljainak. Közben továbbra is biztosítja, hogy a szankciók hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek, e javaslat célja a jogi személyek javára elkövetett, emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményekkel szembeni büntető igazságszolgáltatási fellépés megerősítése azáltal, hogy az opcionális szankciórendszert két különböző kötelező rendszerrel váltja fel, amelyek a bűncselekmények alapesetei, illetve minősített esetei tekintetében alkalmazandók.

Az emberkereskedelem elleni irányelv 2011-es elfogadása megelőzte a befagyasztásra és elkobzásra vonatkozó uniós jogi keret elfogadását. A Bizottság ezért azt javasolja, hogy aktualizálják a jogvedelmek felkutatására, befagyasztására, kezelésére és elkobzására való hivatkozást azáltal, hogy kifejezetten hivatkoznak az e kérdésekre vonatkozó uniós szabályokra.

⁶ 2019–2020-ban az EU-ban az áldozatok 51 %-a szexuális kizsákmányolás céljából lett emberkereskedelem tárgya. Túlnyomó többségük (88 %) nő, ebből 73 % asszony és 27 % lány. Európai Bizottság, Jelentés az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekről (negyedik jelentés) [hivatkozás beillesztendő, elfogadását követően].

⁷ 2019–2020-ban az EU-ban az áldozatok 28 %-a munkaerő-kizsákmányolás céljából lett emberkereskedelem tárgya, ami jelentős növekedést jelent 2017–2018-hoz képest (15 %). Ugyanott.

Továbbra is jelentős előrelépésre van szükség az áldozatok korai azonosításában és megfelelő helyre irányításában alkalmazott tagállami gyakorlatok terén, mind nemzeti, mind határokon átnyúló szinten. Külön megemlítendő, hogy nem minden tagállam rendelkezik nemzeti áldozatkezelési mechanizmussal, és az ilyen mechanizmusok szerkezete és működése tagállamonként jelentősen eltér. E javaslat célja annak biztosítása, hogy valamennyi tagállam törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezésekkel létrehozzon egy nemzeti áldozatkezelési mechanizmust azzal a céllal, hogy egyszerűsítse az érintett nemzeti intézmények működését, és hogy még jobban összehangolja az áldozatok megfelelő segítségnyújtási és támogatási rendszerekbe történő átirányítására szolgáló struktúráit és gyakorlatait. Ez lesz egyúttal az első lépés az európai áldozatkezelési mechanizmus létrehozása felé.

A közelmúltban készült tanulmányokból és az érintett érdekelt felekkel folytatott konzultációkból származó információk azt mutatják, hogy az emberkereskedelmet ösztönző kereslet annak ellenére sem csökkent, hogy számos releváns oktatási, képzési és tudatosságnövelő tevékenységre került sor e téren, valamint számos tagállamban átültették az emberkereskedelem elleni irányelv 18. cikkének (4) bekezdését. Az összes – több érdekelt fél együttműködésével tett – erőfeszítés dacára a szexuális szolgáltatások, az olcsó munkaerő és az olcsó termékek iránti kereslet továbbra is fennáll. Ez pedig táplálja a szexuális kizsákmányolás és a munkaerő-kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelmet. E javaslat célja, hogy a kereslet csökkentése érdekében további harmonizációt valósítson meg a tagállamok között. A javaslat azt is elismeri, hogy a büntetőjog csak része a keresletcsökkentést célzó válaszlépésnek, és azt az emberkereskedelem elleni irányelvvel összhangban továbbra is oktatási, képzési és tudatosságnövelő tevékenységeknek kell kísérniük.

Az emberkereskedelem összetett bűncselekmény. A probléma megfelelő kezelése érdekében alapvető fontosságú, hogy koherens és megbízható adatokra támaszkodjunk. Más bűnözési területekhez hasonlóan a becslések szerint az emberkereskedelem eseteinek jelentős részét nem jelentik be. Ez az egyik olyan tényező, amely akadályozza az EU-n belüli emberkereskedelem kiterjedésének teljes körű megismerését. Emellett jelentős hiányosságok tapasztalhatók a bejelentett esetekre vonatkozó adatgyűjtésben, és a Bizottság által gyűjtött statisztikákat a jelentéstételi időszakot követően jelentős késedelemmel hozzák nyilvánosságra. E javaslat célja, hogy előírja a tagállamok számára, hogy minden évben gyűjtsék össze és jelentsék a Bizottságnak az emberkereskedelemre vonatkozó adatokat, valamint hogy tovább harmonizálja az adatgyűjtést az adatok minőségének javítása és az adatjelentések közzétételének felgyorsítása érdekében.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az emberkereskedelem elleni irányelvet 2011. április 15-én fogadták el. Azóta sem a módosítására, sem a felülvizsgálatára nem került sor. A biztonsági unióra vonatkozó, 2020. júliusi stratégia⁸ elismeri az emberkereskedelem azonosítása, büntetőeljárás alá vonása és elítélése terén jelentkező kihívásokat, és új, átfogó megközelítést jelentett be e bűncselekmény leküzdésére. Az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégia (2021–2025) kiemelte, hogy az emberkereskedelem elleni irányelv teljes körű átültetése és maradéktalan végrehajtása továbbra is prioritást jelent a Bizottság számára. Felszólított az irányelv végrehajtásának értékelésére, és szükség esetén az értékelés eredménye alapján annak felülvizsgálatára.

⁸ COM(2020) 605 final.

Az e javaslatban foglalt jogalkotási intézkedések és a javaslatot kísérő nem jogalkotási intézkedések teljes mértékben összhangban vannak a stratégia prioritásaival, melyek a következők: az emberkereskedelmet ösztönző kereslet csökkentése; a bűnelkövetési modell felszámolása az áldozatok kizsákmányolásának megállítása érdekében; az áldozatok, különösen a nők és a gyermekek védelme, támogatása és helyzetük megerősítése; valamint a bűnözés nemzetközi dimenziójának kezelése. A javasolt módosítások különféle kérdéseket érintenek. Céljuk az emberkereskedelem megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre, valamint az e bűncselekmény áldozatainak védelmére vonatkozó keret hatékonyságának fokozása, és úgy szövegezték meg őket, hogy koherensen egészítsék ki az irányelvet.

Ez a javaslat olyan szabályokat állapít meg, amelyek építenek a tagállamok által az emberkereskedelem elleni irányelv átültetése és végrehajtása során szerzett tapasztalatokra. Foglalkozik a 2011 óta bekövetkezett fejleményekkel és az emberkereskedelem elleni küzdelem terén megfigyelt legújabb tendenciákkal, figyelembe véve az érdekelt felek széles köre által megfogalmazott javítási javaslatokat. A javaslat így olyan keretet hoz létre, amely lehetővé teszi a jelenlegi kihívások kezelésére alkalmas, korszerű tagállami nemzeti jogrendek megteremtését.

A javaslat számba veszi azokat a megállapításokat, amelyeket a Bizottság az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekről szóló, az emberkereskedelem elleni irányelv 19. és 20. cikkében előírtak szerint két évente benyújtandó jelentésében ismertetett. Támaszkodik mindazon információkra, melyek az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti előadók és egyenértékű mechanizmusok uniós hálózatának és az emberkereskedelem elleni uniós civil társadalmi platformnak az üléseiről, az uniós ügynökségekkel tartott találkozókról, az emberkereskedelem elleni irányelv értékeléséből⁹ és hatásvizsgálatából¹⁰, valamint az érintett érdekelt felekkel tartott számos konferenciáról, találkozóról és eszmecsereből származnak. A javasolt módosítások figyelembe veszik a regionális és nemzetközi szervezetek által közzétett releváns tanulmányokat és jelentéseket is.

Ez a javaslat tükrözi a Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy szorosan nyomon követi az emberkereskedelem elleni irányelv helyes és teljes körű átültetését, valamint az azt átültető nemzeti jogszabályok eredményességét. A Bizottság a tagállamok által az átültetést követően továbbított információkra fog építeni. A kizsákmányoló szolgáltatások tudatos igénybevételére vonatkozó új szabályok tekintetében a Bizottság nyomon fogja követni a nemzeti jogszabályok átültetését és hatását. A Bizottság [öt évvel az átültetési határidő után] jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli egyrészt azt, hogy a tagállamok milyen mértékben hozták meg az új szabályoknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, másrészt ezen intézkedések hatását.

Ez a javaslat teljes mértékben összhangban van az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló 2000. évi jegyzőkönyvével, amelynek az Európai Unió és valamennyi tagállama részes fele.

• **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az emberkereskedelem elleni irányelv értékelésében megállapították, hogy a jogi eszköz összhangban van a vonatkozó uniós jogalkotási eszközökkel. A javasolt módosítások összhangban vannak az Unió által követett szakpolitikai célokkal is, és különösen az

⁹ SWD (2022) 427.

¹⁰ SWD (2022) 425.

alábbiakkal:

- a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó előírásokat szabályozó keret, különösen a 2012/29/EU irányelv¹¹,
- a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó keret, különösen a 2009/52/EK irányelv¹²,
- a tartózkodási engedély harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére történő kiállítására vonatkozó keretszabályozás, különösen a 2004/81/EK tanácsi irányelv¹³,
- a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemre vonatkozó büntetőjogi keret, különösen a 2011/93/EU irányelv¹⁴, valamint az (EU) XXXX/YYY rendeletben [*a gyermekek szexuális bántalmazásának megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló rendeletre irányuló javaslat*]¹⁵ előirányzott, a gyermekek szexuális bántalmazása elleni küzdelemre vonatkozó keret,
- a vagyonvisszaszerzésre és -elkobzásra vonatkozó keret, különösen az (EU) XX/YY európai parlamenti és tanácsi irányelv [*a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló irányelvjavaslat*]¹⁶.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Ez a javaslat módosítja az emberkereskedelem elleni irányelvet. Ebből adódóan jogalapja az EUMSZ 82. cikkének (2) bekezdése és 83. cikkének (1) bekezdése, amelyek a módosításra szánt jogi aktus jogalapját képezik.

• Szubszidiaritás

A javaslat céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, azok uniós szinten – az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében rögzített szubszidiaritás és arányosság elvének megfelelően – jobban megvalósíthatók. Az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdésével és az emberkereskedelem elleni irányelv meglévő szabályaival összhangban a tagállamoknak jogukban áll az uniós jogban meghatározottaknál szigorúbb intézkedéseket elfogadni vagy

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve (2012. október 25.) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról ([HL L 315.](#), 2012.11.14., 57. o.).

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2009/52/EK irányelve (2009. június 18.) az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról ([HL L 168.](#), 2009.6.30., 24. o.).

¹³ A Tanács 2004/81/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről ([HL L 261.](#), 2004.8.6., 19. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve (2011. december 13.) a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról ([HL L 335.](#), 2011.12.17., 1. o.).

¹⁵ COM (2022) 209.

¹⁶ COM (2022) 245.

fenntartani.

Az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, valamint az áldozatok védelméről szóló hatályos jogi keretet uniós szinten hozták létre, először a 2002/629/IB tanácsi kerethatározattal¹⁷, majd az emberkereskedelem elleni irányelvvel. A hatályos keret javítását a tagállamok önállóan eljárva nem tudják megvalósítani. A javaslat hatásvizsgálatával összefüggésben sor került a szubszidiaritás alapos ellenőrzésére. Az emberkereskedelem határokon átnyúló dimenziója az áldozatok állampolgárságát és a bűncselekményt elkövető bűnszövetkezetek működési módját érinti. Az értékelés keretében végzett adatgyűjtés azt mutatja, hogy az EU-ban az áldozatok 43 %-a harmadik ország állampolgára volt, akiknek az emberkereskedők is gyakran harmadik országbeli állampolgárok. A határokon átnyúló dimenziót tükrözi az Europol által támogatott műveletek és akciónapok számának növekedése, valamint az Eurojustnál nyilvántartásba vett, emberkereskedelemmel kapcsolatos ügyek számának több mint 50 %-os növekedése 2015 óta. Előfordul, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények különböző elemeire különböző tagállamokban és/vagy harmadik országokban kerül sor. A bűncselekményekkel szembeni fellépés javítása érdekében a határokon átnyúló bűnüldözés és igazságügyi együttműködés megköveteli a vonatkozó nemzeti jogszabályok harmonizálását és a bevált gyakorlatok szisztematikus cseréjét. Ennek megfelelően a transznacionális együttműködés egyre inkább a különböző bűnözési területekre vonatkozó közös uniós szabályokon alapul, amelyeknek továbbra is ki kell terjedniük az emberkereskedelemre is.

A bűncselekmény online dimenziójának megnövekedett relevanciája szintén uniós fellépést tesz szükségessé. Az internet, a közösségi média és az online platformok lehetőséget biztosítanak az emberkereskedőknek arra, hogy határátlépés nélkül, a képernyő mögé elbújva toborozzák, ellenőrizték, szállítsák és kizsákmányolják áldozataikat, nyereségüket mozgassák, és mindenhol elérjék a felhasználókat. Az uniós szintű fellépés lehetővé teszi a tagállamok bűnüldöző hatóságai számára, hogy hatékonyabban folytassanak nyomozást és vádhatósági eljárást a technológia segítségével elkövetett bűncselekmények esetében, az információk cseréje és a bevált gyakorlatok megosztása révén, többek között a digitális bizonyítékok gyűjtésével és a pénzügyi nyomozásokkal kapcsolatban.

• **Arányosság**

A javasolt módosítások az emberkereskedelem megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre, valamint az áldozatok védelmére vonatkozó uniós keret megerősítéséhez szükséges mértékre korlátozódnak. Nem lépnek túl az e célkitűzések eléréséhez szükséges mértéken. A javaslat a már hatályban lévő szabályokra épül, amelyek összhangban vannak az arányosság elvével. Azon alternatív intézkedések részletes leírása, melyeket a javaslat célkitűzéseinek elérése érdekében meg lehetett volna hozni, a javaslatához csatolt hatásvizsgálatban olvasható.

A kizsákmányolás azon formáinak kezelése érdekében, amelyeket az emberkereskedelem elleni irányelv jelenleg nem említ kifejezetten, javasoljuk a kényszerházasság és az illegális örökbefogadás kifejezett beillesztését. A kizsákmányolás ezen – az irányelv preambulumbekzdéseiben már említett – formáinak javasolt beillesztése arányos válasznak tekinthető a szexuális és munkaerő-kizsákmányolástól eltérő célú emberkereskedelemmel kapcsolatos esetek százalékos arányának növekedésére.

¹⁷ A Tanács 2002/629/IB kerethatározata (2002. július 19.) az emberkereskedelem elleni küzdelemről ([HL L 203.](#), 2002.8.1., 1. o.).

Az emberkereskedelem elleni irányelv jelenlegi rendelkezései – melyek nem tesznek különbséget az online vagy offline elkövetett bűncselekmények között – implicit módon már lefedik a bűncselekmény online dimenzióját. Javasoljuk annak kifejezett megemlítését, hogy az emberkereskedelem bűncselekményének szándékos cselekményei, eszközei és célja magában foglalja az információs és kommunikációs technológiák felhasználásával elkövetett cselekményeket is. E módosítás célja, hogy megerősítse az e bűncselekményi terület fenyegetettségi helyzetében az irányelv elfogadása óta bekövetkezett egyik legsúlyosabb változásra adott büntetőjogi választ. A szankciók szintje ugyanaz marad, mint az általános bűncselekmények esetében, bár a tagállamok nem akadályozhatók meg abban, hogy szigorúbb rendszert fogadjanak el.

Ami a jogi személyekkel szembeni szankciókat illeti, a javaslat szerint kötelező szankciórendszert kell bevezetni az általános bűncselekményekre vonatkozóan, az állami kedvezményekre, támogatásokra vagy szubvenciókra való jogosultságból történő kizárással; valamint a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárásával. Ezek a szankciók a jelenlegi emberkereskedelem elleni irányelv opcionális rendszerének részét képezik. A 4. cikk (2) bekezdésében meghatározott körülmények által súlyosbított bűncselekményekre vonatkozóan további kötelező szankciórendszert hoztak létre, amely magában foglalja a gazdasági tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltást; bírósági felügyelet alá helyezést; valamint bíróság által elrendelt felszámolást. Ezek a szankciók a jogi személyekre vonatkozó, az emberkereskedelem elleni jelenlegi irányelvben foglalt opcionális szankciórendszereknek is részét is képezték. Ezek az intézkedések lehetővé teszik a jogi személyek által elkövetett, emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményekkel szembeni igazságszolgáltatási fellépés megerősítését, ugyanakkor arányos megközelítést alkalmaznak a szankciók tekintetében, amely az összes intézkedés kötelező átültetésén alapul, de azzal jár, hogy a bűncselekmények minősített eseteire az alapesetekre előírányzott szankcióknál szigorúbb szankciókat írnak elő.

A nemzeti áldozatkezelési mechanizmus nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések révén történő hivatalos létrehozása az azonosított áldozatok átirányításának javítását célzó minimális intézkedésnek minősül, mivel ez az intézkedés az emberkereskedelem elleni irányelv 11. cikkének (4) bekezdésében foglalt, már meglévő kötelezettségre épül, amely előírja a tagállamok számára, hogy az érintett segítségnyújtó szervezetekkel együttműködve hozzanak létre megfelelő mechanizmusokat az áldozatok kilétének korai megállapítása, valamint segítségük és támogatásuk érdekében. Az áldozatkezelési mechanizmusok hivatalossá tételének célja az áldozatok korai azonosításának javítása, valamint a segítségnyújtó és támogató szolgálatokhoz történő gyors átirányításuk. Ezen intézkedés hatékonyságának fokozása érdekében a tagállamoknak nemzeti kapcsolattartó pontokat kell kijelölniük, amelyek feladata az illetékes szolgálatok azonosítása, valamint az áldozatok átirányításának nemzeti és uniós szintű koordinálása.

Az a módosítás, amely bűncselekménnyé nyilvánítja a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételét, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem áldozata (azaz a kizsákmányolt szolgáltatások tudatos igénybevételét), arányos jogalkotási intézkedés, amelynek célja az emberkereskedelem megelőzésének és az ellene folytatott küzdelemnek a hatékonyabbá tétele a kereslet visszaszorításával, összhangban az emberkereskedelem elleni irányelv célkitűzéseivel. A tagállamok továbbra is alkalmazhatnak szigorúbb megközelítéseket a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételére vonatkozóan, figyelembe véve ugyanakkor, hogy a keresletsökkentési intézkedések nem korlátozódnak a büntetőjogi válaszlépésekre, hanem az emberkereskedelem elleni irányelvvel összhangban nem

jogalkotási intézkedéseket is magukban foglalnak, azaz oktatási, képzési, tájékoztató és tudatosságnövelő kampányokat, kutatási és oktatási programokat.

Az éves adatgyűjtés követelménye minimális intézkedés, amelynek célja az információk és statisztikák nemzeti és uniós szintű gyűjtésének javítása. Ez az intézkedés két évről egy évre csökkentené a jelentéstételi időszakokat, és olyan naprakész nyomon követést biztosítana, amelyet az adatgyűjtés jelentéstételi időszakának vége és a jelentés közzététele között eltelt idő (jelenleg két év) nem akadályoz. A módosításban szereplő minimális adatgyűjtési kategóriák megegyeznek a Bizottság által jelenleg kétévente gyűjtött adatok kategóriáival.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Ez a javaslat az emberkereskedelem elleni irányelvet módosítja, ezért irányelv.

E javaslat célkitűzéseinek elérésére – azaz az emberkereskedelem megelőzését és az ellene való küzdelmet, valamint a bűncselekmény áldozatainak védelmét lehetővé tevő meglévő keret javítására – nem használható más, akár jogalkotási, akár operatív eszköz.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

A Bizottság elvégezte az emberkereskedelem elleni irányelv értékelését, amely egyike volt az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiában (2021–2025)¹⁸ előirányzott kulcsfontosságú intézkedéseknek. Az értékelés az Eurostat által a 2013–2020-as időszakra vonatkozóan végzett adatgyűjtésen, az emberkereskedelem elleni irányelv nemzeti szintű átültetéséről és tagállami végrehajtásáról szóló jelentésen, a nyilvános konzultáción, az uniós ügynökségekkel, a tagállamokkal és más érdekelt felekkel folytatott eszmecsereken, valamint a nemzetközi és regionális szervezetek által közzétett vagy benyújtott jelentéseken és dokumentumokon alapult.

Az értékelés megállapította, hogy az emberkereskedelem elleni irányelv hatékonynak bizonyult az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, valamint a bűncselekmény áldozatainak védelmének fokozása terén. Az irányelv az elfogadásából, átültetéséből és végrehajtásából eredő költségekhez képest jelentkező előnyök tekintetében is hatékonynak bizonyult. Az értékelés szerint az irányelv összhangban áll az összes vonatkozó uniós és nemzetközi tevékenységgel. Az értékelés kiemelte az uniós hozzáadott értéket a határokon átnyúló – többek között az uniós ügynökségekkel folytatott – együttműködés javítása terén. Az irányelv célkitűzései továbbra is relevánsak. Mindazonáltal több olyan kihívás és fejlemény is van, melyekkel foglalkozni kell.

Az értékelés megállapította, hogy néhány, az irányelv elfogadása óta bekövetkezett fejlemény jelentős hatást gyakorolt az emberkereskedelemre. A technológiai fejlődés és a közösségi média térnyerése új lehetőségeket teremtett az emberkereskedők számára arra, hogy online toborozzák az áldozatokat, távolból ellenőrizzék őket, és a kizsákmányolást ábrázoló anyagok széles körű megosztása révén számos felhasználót érjenek el. A Covid19-világjárvány és az

¹⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiáról 2021–2025, [COM\(2021\) 171 final](#), 2021.4.14.

energiaválság okozta gazdasági visszaesés növelheti az olcsó munkaerő és szexuális szolgáltatások iránti keresletet, ami táplálja a munkaerő kizsákmányolását és a szexuális kizsákmányolást. A háborúk, különösen Oroszország Ukrajna elleni katonai agressziója növeli az emberkereskedők lehetőségeit arra, hogy kihasználják a hazájukból menekülő emberek, különösen a nők és gyermekek kiszolgáltatott helyzetét.

Az új fejlemények miatt az értékelésben azonosították azokat a területeket, amelyeken javítani kell a jogi keretszabályozást. Ezek közé tartozik az emberkereskedelem elleni irányelvben kifejezetten nem említett kizsákmányolási formák kezelése, a bűncselekmény online dimenziójának kezelése, a jogi személyek által elkövetett bűncselekményekre adott büntető igazságszolgáltatási válasz megerősítése, a keresletcsökkentés javítása, az áldozatok korai azonosítása és az adatgyűjtés.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Migrációügyi és Uniók Belügyi Főigazgatóság (DG HOME) 2021. augusztus 5-én 2021. szeptember 16-ig közzétette a Bizottság „Ossza meg velünk véleményét!” című weboldalán¹⁹ a kezdeményezés kombinált értékelési ütemtervét és bevezető hatásvizsgálatát. A Bizottság 36 érdekelt féltől kapott visszajelzést.

A Bizottság a jelen kezdeményezéssel kapcsolatos szakpolitikai ciklus egésze során arra törekedett, hogy célzott konzultációsorozat (kétoldalú kapcsolatok, érdekelttel való találkozók, írásbeli konzultációk) révén biztosítsa az érdekelt felek széles körű részvételét. Konzultációkra került sor a tagállamokkal és hatóságaik képviselőivel, többek között az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti előadók és egyenértékű mechanizmusok uniós hálózatának keretében; európai parlamenti képviselőkkel; az uniós ügynökségekkel, különösen a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségével (Europol), az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynökségével (Eurojust), az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökségével (CEPOL), az Alapjogi Ügynökséggel (FRA), az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségével (EUAA), az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggel (FRONTEX), a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetével (EIGE) és az Európai Munkaügyi Hatósággal (ELA); az emberkereskedelem elleni küzdelem területén tevékenykedő érintett regionális és nemzetközi szervezetek képviselőivel; az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó civil társadalmi szervezetek képviselőivel, többek között az emberkereskedelem elleni uniós civil társadalmi platform keretében.

A Bizottság nyilvános konzultációt is folytatott azzal a céllal, hogy információkat, tényanyagot és véleményeket gyűjtsön az emberkereskedelem elleni irányelv végrehajtásával és értékelésével kapcsolatos kérdésekről. Az adatokat az emberkereskedelem elleni irányelv értékeléséről és esetleges felülvizsgálatáról szóló kérdőív segítségével gyűjtötték össze. A 75 önálló hozzájáruláson felül 124 válasz érkezett.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Ez a javaslat az értékelés és a hatásvizsgálat részeként összegyűjtött tényanyagra épül, beleértve a tagállamok illetékes hatóságaival és az emberkereskedelem területének szakértőivel folytatott konzultációkat is. A konzultációkon nemzeti előadók és egyenértékű mechanizmusok, bűnüldöző és igazságügyi hatóságok, a szociális szolgáltatásokért felelős nemzeti hatóságok, továbbá uniós ügynökségek, nemzetközi szervezetek, civil társadalmi szervezetek, munkáltatói szövetségek és szakértők vettek részt, beleértve a tudományos körök

¹⁹ [Emberkereskedelem elleni küzdelem – az uniós szabályok felülvizsgálata \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/en/press-articles/default/pressArticleDetails/12122)

szakértőit is.

A javaslat figyelembe veszi a regionális és nemzetközi szervezetekkel, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelem területén tevékenykedő nem kormányzati szervezetekkel folytatott eszmecseréket és az e szervezetek által készített tanulmányok megállapításait, amint azt az indokolás több helyen is említi²⁰.

- **Hatásvizsgálat**

Az e javaslatot kísérő hatásvizsgálat a Bizottság által végzett értékelés megállapításain alapul. A hatásvizsgálat következő lehetőségeket mérlegelte:

- Nem jogalkotási intézkedéscsomag, amely további támogatást nyújtana a tagállamoknak az emberkereskedelem elleni irányelv végrehajtásához, és hozzájárulna az emberkereskedelem elleni uniós jogi és szakpolitikai keret megerősítéséhez. Az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiára (2021–2025) építve magában foglalná egy tudás- és szakértői központ létrehozását; a technológiai vállalatokkal, többek között a közösségimédia-platformokkal folytatott együttműködés megerősítését célzó intézkedéseket; az emberkereskedelmi ügyekre szakosodott ügyészek fókuszcsoportjának létrehozását; valamint egy uniós szintű tudatosságnövelő kampány szervezését.
- Jogszábmódosítási csomag, amely korszerűsítene az emberkereskedelem elleni irányelvet azon kihívások jobb kezelése érdekében, melyek az elfogadása óta jelentősebbé váltak. A csomag az alábbiakra terjedne ki: a bűnözés nemzetközi dimenziójának kezelése; a fogalommeghatározás kiegészítése a kizsákmányolás új formáival; a jogi személyekkel szembeni szankciórendszer és a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételének bűncselekménnyé nyilvánításával kapcsolatos jogi keret megerősítése; hivatalos nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok létrehozása törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések révén, valamint nemzeti kapcsolattartó pontok kijelölése az átirányításra; annak előírása a tagállamok számára, hogy nyilvánítsák bűncselekménnyé az emberkereskedelem áldozataitól kikényszerített szolgáltatások igénybevételét; valamint annak előírása a tagállamok számára, hogy minden évben gyűjtsenek adatokat és tegyenek jelentést az emberkereskedelemre vonatkozó mutatókról.
- A fent vázolt nem jogalkotási és jogalkotási intézkedéseket ötvöző csomag.

A hatásvizsgálat megállapította, hogy a harmadik lehetőség, azaz a jogalkotási és nem jogalkotási intézkedések kombinációja hatékonyabban erősítené meg a jelenlegi keretet, mint ha csak egyetlen intézkedéstípust alkalmaznánk.

Az emberkereskedelemre adott büntető igazságszolgáltatási válasz megerősítése céljából – többek között a határokon átnyúló összefüggésben is – három jogalkotási intézkedést azonosítottak: i. az online dimenzióval kifejezetten foglalkozni kell az irányelvben; ii. kifejezetten utalni kell a kényszerházasságra és az illegális örökbefogadásra a kizsákmányolási formák felsorolásában; iii. a jogi személyekre vonatkozóan két kötelező szankciórendszert kell bevezetni: az egyiket a bűncselekmények alapeseteinek szankcionálása, a másikat pedig a bűncselekmények minősített eseteinek szankcionálása

²⁰ A Bizottság megbízást adott továbbá egy, az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, valamint az áldozatok védelméről szóló irányelv értékelésének támogatására irányuló tanulmány elkészítésére, valamint egy, a témával kapcsolatos jogalkotási javaslat hatásvizsgálatára. A tanulmányt külső tanácsadók készítették 2021. október 27. és 2022. július 21. között.

céljából. Nem jogalkotási intézkedéseket is azonosítottak: i. a Bizottság és az internetes vállalatok közötti együttműködés előmozdítása az uniós internetfórum keretében; és ii. az emberkereskedelem elleni küzdelemre szakosodott ügyészekből álló fókuszcsoporthoz létrehozása.

Annak biztosítása tekintetében, hogy az emberkereskedelem áldozatai megfelelő segítségben, támogatásban és védelemben részesüljenek, az azonosított jogalkotási intézkedés arra kötelezi a tagállamokat, hogy tegyék hivatalossá a nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok létrehozását, és hozzanak létre nemzeti kapcsolattartó pontokat az áldozatok megfelelő segítségnyújtó, támogató és védelmi szolgálatokhoz való átirányítására. Ezt egy nem jogalkotási intézkedés kíséri, nevezetesen a nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok minimumkövetelményeire vonatkozó iránymutatások kidolgozása.

A kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások iránti – a kizsákmányolás valamennyi formáját elősegítő – kereslet csökkentése érdekében azonosított jogalkotási intézkedés a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételének bűncselekménnyé nyilvánítása, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem bűncselekményének áldozata. A kereslet csökkentésére irányuló átfogó megközelítéssel összhangban ezt egy nem jogalkotási intézkedés, nevezetesen az egész Unióra kiterjedő tudatosságnövelő kampány fogja kiegészíteni, amelynek célja az emberkereskedelmet ösztönző kereslet visszaszorítása.

Ami az emberkereskedelem megfelelő megelőzésének és felderítésének biztosítására, valamint az Unión belüli emberkereskedelem nyomon követésének javítására irányuló horizontális célkitűzést illeti, az azonosított jogalkotási intézkedés az emberkereskedelemre vonatkozó adatok éves gyűjtésének előírása. Ezt két nem jogalkotási intézkedés kíséri: i. az EU-n belüli emberkereskedelemre vonatkozó adatgyűjtésre vonatkozó iránymutatások kidolgozása; és ii. az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó tudás- és szakértői központ létrehozása.

A fent ismertetett, előnyben részesített alternatíva célja a tagállamok emberkereskedelem elleni hatékonyabb küzdelemre való képességének javítása, különösen az emberkereskedelem elleni irányelv elfogadása óta megjelent vagy megváltozott fenyegetések és tendenciák tekintetében. Az e módosításban foglalt közös és harmonizált szabályok várhatóan fokozzák a határokon átnyúló együttműködést a nyomozások, a büntetőeljárások, valamint az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott segítség és támogatás terén. A jogalkotási módosításokat kísérő nem jogalkotási intézkedések célja, hogy még jobban támogassák a tagállamokat az irányelv és az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégia (2021–2025) végrehajtásában.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A Bizottság Célravezető és hatásvizsgáló programjának (REFIT) megfelelően a meglévő uniós jogszabályok felülvizsgálatára irányuló valamennyi kezdeményezésnek törekednie kell a kitűzött szakpolitikai célkitűzések egyszerűsítésére és hatékonyabb megvalósítására (pl. a szükségtelen szabályozási költségek és a tagállamokra nehezedő adminisztratív terhek csökkentése révén). A hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy a javasolt irányelvben meghatározott intézkedések korlátozott terhet jelentenek, amelyet felülmúlnának a javasolt intézkedések pozitív hatásai.

Az irányelv javasolt célzott módosításainak célja az, hogy a tagállamok hatékonyabban tudjanak fellépni emberkereskedelemmel szemben, különösen az emberkereskedelem elleni

irányelv elfogadása óta megjelent vagy megváltozott fenyegetések és tendenciák tekintetében. A kezdeményezés tovább fogja harmonizálni az emberkereskedelemre vonatkozó jogi környezetet a tagállamokban. Az új szabályok várhatóan fokozni fogják a határokon átnyúló együttműködést a nyomozások és büntetőeljárások, valamint az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás tekintetében.

- **Alapjogok**

Az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájában meghatározott jogokat, szabadságokat és elveket. A Charta 5. cikke kifejezetten tiltja a rabszolgaságot, a kényszermunkát és az emberkereskedelmet.

A javasolt intézkedések jogi rendelkezéseket tartalmaznak az e bűncselekménnyel kapcsolatos kockázatokra való megfelelő reagálás, valamint az áldozatok támogatása és védelme érdekében. A kizsákmányolás további formáira való kifejezett hivatkozás beillesztése, a bűncselekmény nemzetközi dimenziójára vonatkozó rendelkezések, a jogi személyekre vonatkozó szankciórendszer és a kizsákmányoláson alapuló szolgáltatások tudatos igénybevételének bűncselekménnyé nyilvánítása az emberkereskedelem elleni hatékonyabb fellépést célozzák. E rendelkezések és a nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok hivatalossá tétele az emberkereskedelem áldozatainak védelmét hivatott kiterjeszteni. Az áldozatok védelme hatással van más alapvető jogokra, például az emberi méltóság védelmére, a személyi sérthetlenséghez való jogra, a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmára, valamint a szabadsághoz és biztonsághoz való jogra.

A jogalkotási intézkedéseket megfelelően elemezték és pozitívan értékelték a gyermekek jogai, a gyermekmunka tilalma, a fogyatékkal élő személyek jogai, a menedékjog, a kitoloncolással, kiutasítással és kiadatással szembeni védelem, a megkülönböztetésmentesség elve, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőség szempontjából is.

Az új bűncselekményeket vagy szankciókat bevezető, illetve a bűncselekmény fogalommeghatározását módosító rendelkezéseket alaposan elemezték a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog, az ártatlanság vétele és a védelemhez való jog, a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elve, valamint a kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma szempontjából.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsen az Unió költségvetését érintő vonzata.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint az ellenőrzés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

E javaslat 2. cikkével összhangban a tagállamoknak hatályba kell léptetniük azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy annak legkésőbb [az irányelv hatálybalépésétől számított két éven belül] megfeleljenek, és e rendelkezések szövegét közölniük kell a Bizottsággal.

A Bizottság a jelenlegi irányelv értelmében már működő mechanizmusok révén nyomon fogja követni és értékelni fogja e javaslat hatását. A nemzeti előadók és az egyenértékű mechanizmusok feladatai változatlanok maradnának az irányelv 19. cikke értelmében: az

emberkereskedelem elleni intézkedések eredményeinek mérése, beleértve az e területen tevékenykedő érintett civil társadalmi szervezetekkel szoros együttműködésben történő statisztikai adatgyűjtést, valamint jelentéstétel az emberkereskedelem elleni küzdelem uniós koordinátorának a Bizottság által az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekre vonatkozóan két évente teljesítendő jelentéstétel keretében. Ez magában foglalná e kezdeményezés hatásainak nyomon követését és értékelését.

A Bizottság továbbra is meg fogja tartani a nemzeti előadók hálózata és az emberkereskedelem elleni uniós civil társadalmi platform két évenkénti üléseit, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó uniós ügynökségekkel való találkozókat. Ezek az eszmecserek a nyomon követéshez és az értékeléshez is hozzájárulnak.

Ez a javaslat új bűncselekményeket vezet be „a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások annak tudatában történő igénybevételével kapcsolatban, hogy az érintett személy emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmény áldozata”. A Bizottságnak a 23. cikk javasolt (3) bekezdése alapján jelentést kell benyújtania az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli egyrészt azt, hogy a tagállamok milyen mértékben hozták meg az új szabályoknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, másrészt ezen intézkedések hatását.

- **Magyarázó dokumentumok**

Ezen irányelv megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében magyarázó dokumentumra lenne szükség, például megfelelési táblázatok formájában, amint azt a Bíróság C-543/17. sz. ügyben hozott ítélete előírja. Ritka, hogy az emberkereskedelem elleni irányelvet átültető jogszabályi rendelkezéseket egyetlen jogi szöveg tartalmazza, mivel a rendelkezéseket gyakran különböző nemzeti eszközökbe építik be. Ezért szükséges, hogy a tagállamok magyarázó dokumentumot bocsássonak rendelkezésre, amelyben tájékoztatják a Bizottságot az ezen irányelv átültetése során elfogadott rendelkezések szövegéről, valamint arról, hogy ezek a rendelkezések hogyan viszonyulnak a 2011/36/EU irányelv átültetése érdekében elfogadott rendelkezésekhez, valamint az egyéb releváns uniós szakpolitikák hatálya alá tartozó, e jogalkotási feljegyzés 1. szakaszában említett rendelkezésekhez.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az emberkereskedelem elleni irányelv módosításai a következő területekre irányulnak:

- a) A nők és lányok elleni erőszak egyik konkrét formáját jelentő kényszerházasság, valamint az illegális örökbefogadás felvétele a kizsákmányolás minimális formáinak jegyzékébe

Jelenleg a 2. cikk (3) bekezdése a kizsákmányolás formáinak nem kimerítő listáját tartalmazza, amely magában foglalja a prostitúció révén történő kizsákmányolást vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, a kényszerszolgálatot vagy -szolgáltatásokat – a koldulást, a rabszolgatartást vagy a rabszolgatartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgáltatást is ideértve –, a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolást és a szervek kivételét.

Az összegyűjtött adatok azt mutatják, hogy a szexuális és munkaerő-kizsákmányolástól eltérő célból elkövetett, emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények az irányelv elfogadása óta folyamatosan fejlődtek, és 2020-ban az EU-ban az összes áldozat 11 %-át érintették. Továbbá, bár a 2. cikk (3) bekezdésében szereplő felsorolás nem kimerítő jellegű, mivel a kizsákmányolás „minimális” formáit tartalmazza, és annak ellenére, hogy a (11) preambulumbekkezdés egyértelművé teszi, hogy a fogalom meghatározás kiterjed az egyéb

magatartások – például illegális örökbefogadás vagy kényszerházasság – céljából folytatott emberkereskedelemre is, a tagállamok hajlamosak voltak e rendelkezés átültetését korlátozni azáltal, hogy csak a 2. cikk (3) bekezdésében kifejezetten szereplő kizsákmányolási formákat említették meg.

Figyelembe véve a szexuális és munkaerő-kizsákmányolástól eltérő célú emberkereskedelemről gyűjtött adatokat, a Bizottság azt javasolja, hogy a kényszerházasságot és az illegális örökbefogadást kifejezetten vegyék fel a 2. cikk (3) bekezdésében szereplő kizsákmányolási formák nem kimerítő listájára. Ez jobban felvértezi a tagállamok jogrendszerét, valamint bűnüldöző és igazságügyi hatóságait a kizsákmányolás e két formája céljából folytatott emberkereskedelem elleni hatékony küzdelemre.

b) Kifejezett utalás az irányelvben az online dimenzióra

Az emberkereskedelem bűncselekményének az irányelvben meghatározott elemei közé tartoznak a szándékos cselekmények és a 2. cikk (1) bekezdésében szereplő eszközök, valamint a 2. cikk (3) bekezdésében szereplő kizsákmányolási formák. A jelenlegi rendelkezések nem utalnak arra, hogy az ilyen elemek esetében online vagy offline végrehajtás szükséges a bűncselekménnyé nyilvánításhoz és a szankcionáláshoz.

Az érdekelt feleket – köztük az uniós ügynökségeket, a bűnüldöző és igazságügyi hatóságokat, a nemzetközi és civil társadalmi szervezeteket – mély aggodalommal tölti el az információs és kommunikációs technológiák segítségével elkövetett vagy elősegített bűncselekmények növekvő száma. E technológiák platformot biztosítanak a szándékos cselekmények (személyek toborzása, szállításuk, átadásuk, rejtegetésük vagy fogadásuk megszervezése, beleértve az áldozatok átadása vagy a felettük gyakorolt ellenőrzés cseréjét is) végrehajtásához, legalább néhány kizsákmányolási eszközhöz (kényszerítés, csalás, megfélemlítés, hatáskörrel vagy kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés, vagy kifizetések vagy előnyök nyújtása vagy fogadása egy másik személy felett ellenőrzést gyakorló személy beleegyezésének megszerzése érdekében) vagy a kizsákmányolás egyes formáihoz (különösen a szexuális kizsákmányoláshoz).

Ezzel kapcsolatban a Bizottság egy új 2a. cikk beillesztését javasolja, amely kifejezetten megemlíti, hogy a 2. cikk (1) bekezdésében említett szándékos cselekmények és eszközök, valamint a 2. cikk (3) bekezdésében meghatározott kizsákmányolás magukban foglalják az információs és kommunikációs technológiák felhasználásával elkövetett cselekményeket is. Ez biztosítani fogja, hogy a bűncselekmény online dimenzióját az emberkereskedelem valamennyi eleme tekintetében figyelembe vegyék.

c) A jogi személyekre vonatkozóan kötelező szankciórendszer bevezetése a bűncselekmények alapeseteinek és minősített eseteinek differenciálásával

Jelenleg a 6. cikk úgy rendelkezik, hogy a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az emberkereskedelem bűncselekményéért felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyen büntethető, beleértve a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetéseket. A 6. cikk hozzáteszi, hogy az ilyen szankciók öt intézkedést tartalmazhatnak, amelyek átültetése a tagállamok számára opcionális: a) az állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárás; b) a gazdasági tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás; c) a bírósági felügyelet alá helyezést; d) a bíróság által elrendelt felszámolást; e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárását.

E cikk átültetésének értékelése azt mutatja, hogy bár valamennyi tagállamban léteznek büntetőjogi vagy nem büntetőjogi bírságok (a rendelkezés kötelező részének megfelelően), a tagállamoknak csak kis része ültette át az összes opcionális intézkedést, a legtöbb tagállam csak néhányat, több tagállam pedig egyetlenegy sem ültetett át. A Bizottság úgy véli, hogy alapvető fontosságú határozottabban fellépni azon jogi személyekkel szemben, akiknek az érdekében emberkereskedelem bűncselekményét követték el. A kötelező rendszer elfogadása megerősíti a reagálás büntető igazságszolgáltatási vonatkozásait. Ugyanakkor a jelenlegi 6. cikkel összhangban arányos megközelítést kell alkalmazni.

A Bizottság ezért a 6. cikk oly módon történő módosítását javasolja, hogy az opcionális szankciók listája helyett a hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók adott esetben magukban foglalják az állami kedvezményekre, támogatásokra vagy szubvenciókra való jogosultságból való kizárást; valamint a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárását. Ezt a rendszert kell alkalmazni akkor, amikor a jogi személyeket emberkereskedelmi bűncselekmény alapesetért felelősségre vonják. A szubvenciók hozzáadása kiegészíti és bővíti a szankciók jelenlegi opcionális listáját annak megakadályozása érdekében, hogy az emberkereskedelem bűncselekményéért elítélt jogi személyek ilyen köztámogatásban részesüljenek.

A (2) bekezdés azokra az esetekre vonatkozik, amikor a jogi személyeket felelősségre vonják a 4. cikk (2) bekezdésében meghatározott körülmények bármelyike által súlyosbított bűncselekményért. Ilyen esetekben a jogi személyekkel szembeni szankciók adott esetben a következőket foglalják magukban: a gazdasági tevékenység gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás, bírósági felügyelet alá helyezés, bíróság által elrendelt felszámolás.

Ezzel a megközelítéssel a Bizottság arra törekszik, hogy kötelezővé tegye a jogi személyekkel szembeni szankciórendszereket annak érdekében, hogy megerősítse az emberkereskedelemben érintett jogi személyekkel szembeni büntető igazságszolgáltatási fellépést. Ugyanezeket az intézkedéseket alkalmazza, amelyek a jelenlegi 7. cikkben opcionálisak. Ez a megközelítés biztosítja az arányosságot, mivel két szigorú szankciót irányoz elő a bűncselekmények alapeseteire és három szigorúbb szankciót a minősített esetekre. Az „adott esetben” kifejezésnek a két szankciórendszer elé történő beillesztése biztosítja az arányosság elvének tiszteletben tartását és a tagállamok igazságügyi hatóságainak mérlegelési jogkörét.

d) Hivatkozás a befagyasztásra és az elkobzásra vonatkozó jogi keretre

A 7. cikk jelenlegi szövege szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy hatáskörrel rendelkező hatóságaik jogosultak legyenek a 2. és 3. cikk szerinti bűncselekményekhez felhasznált eszközök és az azokból származó bevételek lefoglalására és elkobzására. Az emberkereskedelem elleni irányelv, és ebből következően az említett cikk elfogadása megelőzte a befagyasztásra és elkobzásra vonatkozó uniós jogi keretet.

Ezért a Bizottság azt javasolja, hogy a módosított irányelv kifejezetten utaljon a vagyonvisszaszerzésre és -elkobzásra vonatkozó uniós szabályokra, különösen az (EU) XX/YY európai parlamenti és tanácsi irányelvre [*a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló irányelvjavaslat*]²¹. A javasolt cikkel összhangban a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy illetékes hatóságaik az (EU) XX/YY európai parlamenti és tanácsi irányelvvel [*a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló irányelvjavaslat*]²² összhangban jogosultak

²¹ COM (2022) 245.

²² COM (2022) 245.

legyenek a módosított irányelvben említett bűncselekményekből származó jövedelmek és az azok elkövetésére – illetve elkövetésének elősegítésére – használt vagy felhasználni szándékozott eszközök felkutatására, befagyasztására, kezelésére és elkobzására. Ez lehetővé teszi az irányelv befagyasztásra és elkobzásra vonatkozó rendelkezésének oly módon történő aktualizálását, hogy az tükrözze az e kérdésekre vonatkozó uniós jogszabályok közelmúltbeli változásait.

- e) A nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok és az áldozatok átirányítására szolgáló nemzeti kapcsolattartó pontok hivatalos létrehozása

Jelenleg a 11. cikk (4) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy tegyék meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az érintett segítségnyújtó szervezetekkel együttműködve megfelelő mechanizmusokat hozzanak létre az áldozatok kilétének korai megállapítása, segítése és támogatása érdekében. Ezeket áldozatkezelési mechanizmusoknak is nevezik.

2020-ban a Bizottság arról számolt be, hogy szinte valamennyi tagállam létrehozott ilyen hivatalos vagy informális mechanizmusokat²³. Ezek nemzeti szinten nagyon különböző formákat öltenek. A struktúrák és gyakorlatok közötti különbségek akadályozhatják vagy lassíthatják az áldozatok megfelelő védelmi, segítségnyújtási és támogató szolgálatokhoz való átirányítását, különösen határokon átnyúló összefüggésben, ha az áldozatokat a kizsákmányolásuk helyétől eltérő országban azonosítják, vagy ha egynél több országban zsákmányolják ki őket. A Bizottság azt javasolja, hogy a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések révén tegyék hivatalossá nemzeti áldozatkezelési mechanizmusaik létrehozását, és jelöljenek ki nemzeti kapcsolattartó pontokat az áldozatok átirányítására. Ez a követelmény a 11. cikk (4) bekezdésének módosítása révén kerül beépítésre.

Ez a javaslat várhatóan tovább egyszerűsíti a nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok gyakorlatát annak érdekében, hogy a határokon átnyúló ügyekben javuljon az áldozatok átirányítása. Ezt kiegészíti a nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok minimumkövetelményeire vonatkozó iránymutatások kidolgozása, amelyek hozzá fognak járulni azok szerkezetének és gyakorlatának további harmonizálásához. A 11. cikk (4) bekezdésének módosítása egyben az első lépés az európai áldozatkezelési mechanizmus létrehozása felé, összhangban az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiával (2021–2025).

- f) Új bűncselekményi tényállások bevezetése a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások annak tudatában történő igénybevételével kapcsolatban, hogy az érintett személy emberkereskedelem bűncselekményének áldozata

Jelenleg a 18. cikk (4) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy mérlegeljék intézkedések meghozatalát annak érdekében, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételét, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem bűncselekményének áldozata. Ez egy opcionális rendelkezés, amelyet a tagállamok nem voltak kötelesek átültetni.

Bár ez a megközelítés rugalmasságot biztosított a tagállamok számára, e rendelkezés átültetésében nagy eltérések mutatkoznak – az átültetés teljes elmaradásától a felhasználás bizonyos formáira korlátozódó átültetésig, valamint a teljes átültetéstől a szigorúbb

²³ Study on reviewing the functioning of Member States' National and Transnational Referral Mechanisms (Tanulmány a tagállami nemzeti és transznacionális áldozatkezelési mechanizmusok működésének áttekintéséről), 2020.10.16., elérhető [itt](#).

intézkedések elfogadásáig. A harmonizáció e téren fennálló hiánya hatással lehet az eltérő megközelítéseket alkalmazó tagállamok közötti, határokon átnyúló együttműködésre. A hatásvizsgálat továbbá úgy ítélte meg, hogy a kereslet csökkentését célzó fellépés magában foglalhat egy előrelépést a büntető igazságszolgáltatási válasz terén. A keresletre való összpontosítás várhatóan csökkenteni fogja az esetek és az áldozatok számát azáltal, hogy foglalkozik azokkal a területekkel, amelyek a kizsákmányolás valamennyi formáját táplálják. Az irányelv értékelése kimutatta, hogy 19 tagállam fogadott el olyan jogszabályt, amely bűncselekménnyé nyilvánítja az emberkereskedelem áldozataitól kikényszerített szolgáltatások igénybevételét a kizsákmányolás összes formája tekintetében²⁴, vagy olyan jogszabályt, amely közvetlenül vagy közvetve bűncselekménnyé nyilvánítja a szexuális kizsákmányolás áldozataitól kikényszerített szolgáltatások tudatos igénybevételét²⁵.

A Bizottság azt javasolja, hogy tegyék kötelezővé a tagállamok számára, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételét abban az esetben, ha a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem bűncselekményének áldozata. Ez a 18. cikk (4) bekezdésének törlésével és új 18a. cikk beillesztésével történne, amelynek szövege megegyezne a jelenlegi 18. cikk (4) bekezdésének szövegével, anélkül azonban, hogy a tagállamok „mérlegelhetnék” a bűncselekménnyé nyilvánítást.

Ez a jogszabály-módosítás várhatóan a keresletcsökkentésre adott büntető igazságszolgáltatási válaszlépések további harmonizációját eredményezi, többek között azáltal, hogy előírja a tagállamok számára, hogy az új szabályokat a kizsákmányolás valamennyi formájára alkalmazzák, és pozitív hatással lesz a határokon átnyúló ügyekben folytatott együttműködésre.

A (2) bekezdés előírja a tagállamok számára, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások tudatos igénybevételének bűncselekményét hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntessék.

g) Az új 18a. cikkre vonatkozó jelentéstételi kötelezettség bevezetése

A 23. cikk javasolt (3) bekezdése kötelezettséget vezet be a Bizottság számára arra, hogy jelentést nyújtson be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli egyrészt azt, hogy a tagállamok milyen mértékben hozták meg a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások tudatos igénybevételére vonatkozó új szabályoknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, másrészt ezen intézkedések hatását. A jelentést [az átültetési határidőtől számított öt éven belül] kell benyújtani. Ez biztosítja a Bizottság által javasolt intézkedések megfelelő értékelését és az azokról való jelentéstételt egy olyan megfelelő időtartam elteltével, amely lehetővé teszi az új szabályok átültetésének és hatásának elemzését.

h) Az emberkereskedelem területére vonatkozó mutatókra irányuló éves adatgyűjtés és jelentéstétel követelménye

A 19. cikk jelenleg úgy rendelkezik, hogy a nemzeti előadók és az egyenértékű mechanizmusok feladatokat látnak el, beleértve a statisztikai adatok gyűjtését és a

²⁴ Bulgária; Horvátország; Magyarország; Litvánia, Málta, Portugália, Románia, Szlovénia. Emellett Görögország jogszabályai a szexuális kizsákmányolásra és a munkaerő-kizsákmányolásra is kiterjednek.

²⁵ Németország, Észtország, Finnország, Franciaország, Írország, Lettország, Luxemburg, Hollandia, Svédország, Görögország, Ciprus.

jelentéstételt az Európai Bizottság által az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekre vonatkozóan kétévente teljesítendő jelentéstétel keretében. A 19. és 20. cikknek megfelelően kétévente uniós szintű adatgyűjtésre kerül sor.

Az irányelv értékelése azonban rámutatott arra, hogy továbbra is jelentős hiányosságok tapasztalhatók az adatgyűjtésben, különösen a büntető igazságszolgáltatási mutatók és a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos bűncselekmények tekintetében, és hogy a vonatkozó statisztikák közzétételére gyakran jóval a jelentéstételi időszak vége után kerül sor (általában körülbelül két év).

A Bizottság ezért azt javasolja, hogy – egy új 19a. cikk révén, amely meghatározza az adatgyűjtés mutatóit – vezessék be a tagállamok számára azt a kötelezettséget, hogy az emberkereskedelemre vonatkozó adatokat évente gyűjtsék és jelentsék a Bizottságnak. Az első bekezdés előírja a tagállamok számára, hogy adatokat gyűjtsenek az emberkereskedelem elleni küzdelmet szolgáló rendszereik hatékonyságának nyomon követése érdekében. A (2) bekezdés meghatározza azon mutatók minimális körét, amelyek az adatgyűjtés részét kell, hogy képezzék (a nyilvántartásba vett áldozatok száma; a 2. cikkben és a javasolt 18a. cikkben említett bűncselekmények miatt gyanúsított, büntetőeljárás alá vont és elítélt személyek száma) és a bontás szintjét.

A (3) bekezdés előírja, hogy a tagállamok évente, minden évben július 1-jéig továbbítják a Bizottságnak a (2) bekezdésben említett, az előző évre vonatkozó statisztikai adatokat a Bizottság által rendelkezésre bocsátott szabványos formátumban. A statisztikák rendelkezésre állásának felgyorsítása érdekében a 19a. cikket a módosító irányelv hatálybalépésének napjától kell alkalmazni.

Ez az intézkedés várhatóan javítani fogja az adatok teljességét, koherenciáját és összehasonlíthatóságát a különböző referencia-időszakok és tagállamok között. Emellett javítani fogja az uniós szintű adatgyűjtést is. Ennek segítségével jobban át lehet majd látni az EU-n belüli emberkereskedelem teljes körét. Az adatgyűjtés gyakoriságának két évről egy évre történő csökkentése azt is biztosítani fogja, hogy a nyilvánosan hozzáférhető adatok naprakészebbek legyenek, és közelebb legyenek a közzététel időpontjában a referencia-időszakhoz.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, valamint az áldozatok védelméről szóló 2011/36/EU irányelv módosításáról**

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésére és 83. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

[*tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére*²⁶,

*tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére*²⁷],

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az emberkereskedelem súlyos, gyakran a szervezett bűnözés keretei közt elkövetett bűncselekmény, amely súlyosan sérti az alapvető jogokat, és amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tilt. Az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem továbbra is az Unió és a tagállamok elsődleges célkitűzései közé tartozik.
- (2) Az emberkereskedelem megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre, valamint az e bűncselekmény áldozatainak védelmére irányuló legfontosabb uniós jogi eszköz a 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁸. Az említett irányelv átfogó keretet határoz meg az emberkereskedelem kezelésére azáltal, hogy minimumszabályokat állapít meg a bűncselekményi tényállások és szankciók meghatározására vonatkozóan. Ezenkívül olyan közös rendelkezéseket tartalmaz, melyek célja az emberkereskedelem megelőzésének és áldozatai védelmének megerősítése, a nemi dimenziót is figyelembe véve.
- (3) Az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégia (2021–2025)²⁹ olyan szakpolitikai választ határoz meg, amely multidiszciplináris és átfogó megközelítést alkalmaz a megelőzéstől kezdve az áldozatok védelmén át az emberkereskedők büntetőeljárás alá vonásáig és elítéléséig. A stratégia egy sor olyan intézkedést tartalmaz, amelyeket a civil társadalmi szervezetek erőteljes bevonásával

²⁶ HL C [...], [...], [...]. o.

²⁷ HL C [...], [...], [...]. o.

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról ([HL L 101.](#), 2011.4.15., 1. o.).

²⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégiáról 2021–2025, [COM\(2021\) 171 final](#), 2021.4.14.

kell végrehajtani. Az emberkereskedelem változó tendenciái és a Bizottság által feltárt hiányosságok kezelése, valamint az e bűncselekmény elleni erőfeszítések fokozása érdekében azonban módosítani kell a 2011/36/EU irányelvet. Különösen az emberkereskedők elkövetési módjai terén – ideértve az emberkereskedelem bűncselekményének információs és kommunikációs technológiák révén történő elkövetését vagy elősegítését – jelentkeztek olyan fenyegetések és tendenciák, amelyek új szabályok elfogadását teszik szükségessé. A büntetőjogi válasz azon hiányosságai, melyek szükségessé teszik a jogi keret kiigazítását, az emberkereskedelem bűncselekményének jogi személyek érdekében történő elkövetéséhez, az adatgyűjtési rendszerhez, valamint az emberkereskedelem áldozatainak korai azonosítását, segítségét és támogatását célzó nemzeti rendszerekhez kapcsolódnak.

- (4) A szexuális vagy munkaerő-kizsákmányolástól eltérő célból elkövetett, emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények számának és jelentőségének folyamatos növekedése elleni küzdelem érdekében a kényszerházasságot és az illegális örökbefogadást fel kell venni az irányelvben kifejezetten felsorolt kizsákmányolási formák közé, és biztosítani kell, hogy a tagállamok nemzeti jogrendszerük keretében a kizsákmányolási formák legszélesebb körével foglalkozzanak, amennyiben azok megfelelnek az emberkereskedelem tényállási elemeinek.
- (5) Egyre több emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményt követnek el vagy segítenek elő információs vagy kommunikációs technológiák segítségével. Az emberkereskedők többek között az áldozatok toborzására, reklámozására vagy kizsákmányolására, az áldozatok feletti ellenőrzés gyakorlására és az áldozatok szállításának megszervezésére használják az internetet és a közösségi médiát. Az internetet és a közösségi médiát kizsákmányolást ábrázoló anyagok terjesztésére is használják. Az információs technológia akadályozza továbbá a bűncselekmények időben történő felderítését, valamint az áldozatok és az elkövetők azonosítását. Ezért fontos, hogy a bűncselekmény online dimenzióját kifejezetten belefoglalják a jogi keretbe.
- (6) A jogi személyek javára elkövetett, emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményekre adott büntető igazságszolgáltatási válasz javítása és az ilyen bűncselekmények elkövetésétől való elrettentés érdekében meg kell erősíteni a jogi személyekkel szembeni szankciórendszert arányos kötelező megközelítéssel. Ezért a 2011/36/EU irányelvben meghatározott opcionális szankciórendszer helyébe kötelező szankciórendszer lép, amely a jogi személynek az 5. cikk (1) és (2) bekezdése alapján történő felelősségre vonása esetén alkalmazandó.
- (7) Az emberkereskedelem elleni küzdelem során teljes mértékben ki kell használni a bűncselekményből származó jövedelem és az elkövetési eszközök befagyasztására és elkobzására vonatkozó meglévő eszközöket, például az (EU) XX/YY európai parlamenti és tanácsi irányelvet *[a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló irányelvjavaslat]*³⁰. Ösztönözni kell, hogy a 2011/36/EU irányelvben említett bűncselekményekhez felhasznált eszközöket és az abból származó jövedelmeket befagyasztásuk és elkobzásuk után az áldozatok támogatására és védelmére fordítsák, beleértve az áldozatok kárainak megtérítését és az emberkereskedelem elleni uniós, határokon átnyúló bűnüldözési tevékenységeket is.
- (8) Az áldozatok korai szakaszban történő azonosítására és a megfelelő védelmi, segítségnyújtási és támogató szolgálatokhoz való átirányítására irányuló nemzeti

³⁰

COM (2022) 245.

képesség javítása érdekében törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezésekkel nemzeti áldozatkezelési mechanizmusokat kell létrehozni a tagállamokban. A hivatalos nemzeti áldozatkezelési mechanizmusok létrehozása és az áldozatok átirányításával foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok kijelölése elengedhetetlen a határokon átnyúló együttműködés fokozásához.

- (9) A tagállamok által a kereslet csökkentése céljából tett büntető igazságszolgáltatási erőfeszítések további megerősítése és harmonizálása érdekében fontos a kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételének bűncselekménnyé nyilvánítása, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem bűncselekményének áldozata. Ennek bűncselekménnyé nyilvánítása a kereslet csökkentésére irányuló átfogó megközelítés része, amelynek célja a kizsákmányolás valamennyi formáját elősegítő jelentős kereslet visszaszorítása.
- (10) A pontos és koherens adatok gyűjtése, valamint az összegyűjtött adatok és statisztikák időben történő közzététele alapvető fontosságú ahhoz, hogy teljes képet kapjunk az Unión belüli emberkereskedelem kiterjedéséről. Azon követelmény bevezetése, hogy a tagállamok minden évben harmonizált módon gyűjtsék és jelentsék a Bizottságnak az emberkereskedelemre vonatkozó statisztikai adatokat, várhatóan releváns lépést jelent majd a jelenség általános megértésének javítása és az adatokon alapuló szakpolitikák és stratégiák bevezetése szempontjából. Mivel fontos, hogy a lehető leghamarabb naprakész statisztikai adatok álljanak rendelkezésre, helyénvaló az adatgyűjtésről szóló cikk alkalmazásának időpontját a legkorábbi időpontban, azaz ezen irányelv hatálybalépésének napjában meghatározni.
- (11) Mivel ezen irányelv céljait – nevezetesen az emberkereskedelem megelőzését és az ellene folytatott küzdelmet, valamint e bűncselekmény áldozatainak védelmét – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a léptékét és hatását tekintve az Unió szintjén jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (12) Az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket, különösen az emberi méltóság tiszteletben tartását és védelmét, a rabszolgaság, a kényszermunka és az emberkereskedelem tilalmát, a személyi sérthetlenséghez való jogot, a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmát, a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, a személyes adatok védelmét, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, a foglalkozás megválasztásának szabadságát és a munkavállaláshoz való jogot, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a gyermekek jogait, a fogyatékkal élő személyek jogait, a gyermekmunka tilalmát, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvét. Ennek az irányelvnek a célja különösen az említett jogok és alapelvek teljes körű tiszteletben tartásának biztosítása, ezért azokat ennek megfelelően kell végrehajtani.
- (13) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ennek az

irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó. [Vagy] Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 3. cikkével és 4a. cikkének (1) bekezdésével összhangban Írország [...-i levelében] kifejezte azon szándékát, hogy részt kíván venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában.

- (14) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (15) A tagállamoknak és a Bizottságnak a magyarázó dokumentumokról szóló, 2011. szeptember 28-i együttes politikai nyilatkozatával³¹ összhangban a tagállamok vállalták, hogy az áttűtető intézkedéseikről szóló értesítéshez indokolt esetben egy vagy több olyan dokumentumot mellékelnek, amely megmagyarázza az irányelv elemei és az azt áttűtető nemzeti jogi eszközök megfelelő részei közötti kapcsolatot. Ezen irányelv tekintetében a jogalkotó úgy ítéli, hogy indokolt ilyen dokumentumok átadása.
- (16) A 2011/36/EU irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell,
ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 2011/36/EU irányelv módosításai

A 2011/36/EU irányelv a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk (3) bekezdése a bekezdés végén a „valamint a kényszerházasságot és a jogellenes örökbefogadást” szövegrésszel egészül ki.
2. A szöveg a következő 2a. cikkel egészül ki:

„2a. cikk

Információs vagy kommunikációs technológiák segítségével elkövetett vagy elősegített, emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 2. cikk (1) bekezdésében említett szándékos cselekmények és eszközök, valamint a 2. cikk (3) bekezdésében meghatározott kizsákmányolás magukban foglalják az információs és kommunikációs technológiák felhasználásával elkövetett cselekményeket is.”

3. A 6. és a 7. cikk helyébe a következő szöveg lép:

³¹ HL C 369., 2011.12.17., 14. o.

„6. cikk
Jogi személyekkel szemben kiszabható szankciók

- (1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 5. cikk (1) vagy (2) bekezdése értelmében felelősségre vont jogi személy büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetéssel, valamint adott esetben az alábbi szankciókkal legyen büntethető:
- a) az állami kedvezményekből, támogatásokból vagy szubvenciókból való kizárás;
 - b) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.
- (2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 5. cikk (1) vagy (2) bekezdése értelmében a 4. cikk (2) bekezdésében meghatározott körülmények által súlyosított bűncselekményért felelősségre vont jogi személy adott esetben az alábbi szankciókkal legyen büntethető:
- a) gazdasági tevékenység folytatásától való átmeneti vagy végleges eltiltás;
 - b) bírósági felügyelet alá helyezés;
 - c) bíróság által elrendelt felszámolás.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) és (2) bekezdésben említett szankciók hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek.

7. cikk
Befagyasztás és elkobzás

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy illetékes hatóságaik az (EU) XX/YY európai parlamenti és tanácsi irányelvvel [*a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló irányelvjavaslat*]³² összhangban jogosultak legyenek az ezen irányelvben említett bűncselekményekből származó jövedelmek és az azok elkövetésére – illetve elkövetésének elősegítésére – használt vagy felhasználni szándékozott eszközök felkutatására, befagyasztására, kezelésére és elkobzására.”

4. A 11. cikk (4) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(4) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket egyrészt annak érdekében, hogy törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezésekben nemzeti áldozatkezelési mechanizmusokat hozzanak létre, amelyek célja az áldozatok korai azonosítása, segítése és támogatása az érintett támogató szervezetekkel együttműködve, másrészt hogy nemzeti kapcsolattartó pontot jelöljenek ki az áldozatok átirányítására.”

5. A 18. cikk (4) bekezdését el kell hagyni.

6. A szöveg a következő 18a. cikkel egészül ki:

³² COM (2022) 245.

„18a. cikk

*A kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások annak tudatában történő igénybevételeivel
kapcsolatos bűncselekmények,*

hogyan az adott személy

emberkereskedelem bűncselekményének áldozata

(1) Annak érdekében, hogy a kereslet csökkentésével hatékonyabbá tegyék az emberkereskedelem megelőzését és az ellene való küzdelmet, a tagállamok meg hozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák a 2. cikkben említett, kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybe vételét, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy a 2. cikkben említett valamely bűncselekmény áldozata.

(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményeket hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntessék.”

7. A szöveg a következő 19a. cikkel egészül ki:

„19a. cikk

Adatgyűjtés és statisztikák

(1) A tagállamok statisztikai adatokat gyűjtenek az ezen irányelvben említett bűncselekmények elleni küzdelmet szolgáló rendszereik hatékonyságának nyomon követése érdekében.

(2) Az (1) bekezdésben említett statisztikai adatoknak ki kell terjedniük legalább a következőkre:

- a) a 2. cikkben említett bűncselekmények nyilvántartásba vett áldozatainak száma, nyilvántartásba vevő szervezet, nem, korcsoport (gyermek/felnőtt), állampolgárság és a kizsákmányolás formája szerinti bontásban;
- b) a 2. cikkben említett bűncselekmények gyanúsítottjainak száma nem, korcsoport (gyermek/felnőtt), állampolgárság és a kizsákmányolás formája szerinti bontásban;
- c) a 2. cikkben említett bűncselekmények miatt büntetőeljárás alá vont személyek száma nem, korcsoport (gyermek/felnőtt), állampolgárság, a kizsákmányolás formája, valamint a büntetőeljárást elrendelő jogerős határozat jellege szerinti bontásban;
- d) a vádhatósági határozatok száma (a 2. cikkben említett bűncselekmények miatti vádemelés, egyéb bűncselekmények miatti vádemelés, a vádemelés mellőzéséről szóló határozat, egyéb);
- e) a 2. cikkben említett bűncselekményekért elítélt személyek száma nem, korcsoport (gyermek/felnőtt) és állampolgárság szerinti bontásban;
- f) a 2. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozó bírósági ítéletek (felmentő ítéletek, bűnösséget megállapító ítéletek, egyéb) száma, első fokon, másodfokon és végső fokon (vagy felsőbbbíráson) hozott határozatok tekintetében;

- g) a 18a. cikkben említett bűncselekményekkel gyanúsított, valamint e bűncselekményekért büntetőeljárás alá vont és elítélt személyek száma nem és korcsoport (gyermek/felnőtt) szerinti bontásban.

(3) A tagállamok évente, minden évben július 1-jéig továbbítják a Bizottságnak a (2) bekezdésben említett, az előző évre vonatkozó statisztikai adatokat.”

8. A 23. cikk a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Bizottság [öt évvel az átültetési határidő után] jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli egyrészt azt, hogy a tagállamok milyen mértékben hozták meg a 18a. cikknek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, másrészt ezen intézkedések hatását.”

2. cikk

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb a hatálybalépéstől számított egy évet követően megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.
- (3) Az 1. cikk 7. pontja, amely a 19a. cikket illeszti be a 2011/36/EU irányelvbe, a 3. cikkben említett naptól alkalmazandó.

3. cikk

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

4. cikk

Ennek az irányelvnek a Szerződéseknek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök